

Nr 516.

Av herrar Sjölin och Schmidt, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 87, angående åtgärder till främjande av bränsleförsörjningen.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 87 framlägges vissa förslag till åtgärder i syfte att öka torvproduktionen och främja en rationell bränsleförsörjning.

Som av propositionen framgår grundar sig dessa förslag bl. a. på framställningar från statens bränslekommission (skrivelse av den 30/8 1951 och PM av den 6/12 1951) och bränsleutredningen 1951 (skrivelse 12/9 1951 och 28/11 1951).

I en särskild PM av den 13 februari 1952, som bränslekommissionen inlämnat till handelsdepartementet, framhåller emellertid bränslekommissionen att frågan om investeringsavgift skall utgå för maskiner och anläggningar för bränntorvstillverkning är av största intresse och begär besked härom.

Bränslekommissionens »V. P. M. angående investeringsavgift för investeringar i bränntorvproduktionen» är av följande lydelse:

»Efter samråd med riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har statens bränslekommission i underdånig skrivelse den 30 augusti 1951 framhållit bränntorvens betydelse för landets bränsleförsörjning och nödvändigheten av att genom statliga stödåtgärder i form av avsättningsgaranti, drifts- och anläggningslån söka åstadkomma en fortsatt och ökad tillverkning av bränntorv och torvbriketter samt i detta syfte hemställt om bl. a. bemyndigande att upptaga förhandlingar med torvproducenterna rörande treårsavtal om en årlig tillverkning av intill 400 000 ton torv efter i skrivelsen närmare angivna riktlinjer.

Efter erhållet bemyndigande har kommissionen därefter förhandlat med representanter för torvproducenterna, vilka under förutsättning att avsättningsgaranti samt drifts- och anläggningslån erhålles förklarar sig beredda att ingå dels ett ettårsavtal om produktion av högst 400 000 ton maskintorv under år 1952, dels ock ett därpå följande treårsavtal om tillverkning av samma kvantitet maskintorv under ett vart av åren 1953, 1954 och 1955. Förslag till avtal i enlighet härmed har utarbetats av kommissionen i samförstånd med torvproducenterna. För den närmare innebörden av dessa avtalsförslag har redogörelse lämnats i kommissionens underdåniga skrivelse den 24 januari 1952, vari kommissionen hemställt om bemyndigande att med torvproducenterna träffa avtal i enlighet med de till skrivelsen fogade avtalsförslagen. Sådant bemyndigande har den 1 februari 1952 lämnats beträffande 1952 års produktion men däremot icke beträffande produktionen under åren 1953—1955.

Enligt Kungl. Maj:ts förordning den 14 december 1951, nr 794, skall fysisk

eller juridisk person, som under 1952 eller 1953 gjort investeringar i byggnader eller maskiner, hänförliga till någon av förvärvskällorna jordbruksfastighet, annan fastighet eller rörelse, vara skyldig att erlægga en särskild investeringsavgift. Från denna skyldighet har dock frikallats *dels* vissa särskilt uppräknade statliga företag, *dels* bolag och ekonomisk förening, vari kommun äger mer än nio tiondelar av aktie- eller andelskapitalet, *dels* ock föreningar och liknande organisationer med uppgift att tillhandahålla samlingslokal. Som avgiftspliktig investering skall enligt 5 § sista stycket icke heller anses investering, som uteslutande eller väsentligen tillkommit för civilt försvars- eller beredskapsändamål.

Av kommissionens ovannämnda skrivelse den 30 augusti 1951 framgår, att de föreslagna statliga stödåtgärderna syftar till en fortsatt och ökad torvproduktion som ett medel att säkerställa landets bränsleförsörjning vid inskränkningar i bränsleimporten. En på grundval av de framlagda avtalsförslagen åstadkommen torvproduktion har därför enligt kommissionens uppfattning väsentligen karaktären av en beredskapsåtgärd, vilken uppfattning även delas av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, med vilken kommissionen samrått i denna fråga. Därest denna uppfattning är riktig skulle de investeringar, som till fullföljande av torvproduktionsavtal med kommissionen under innevarande och nästa år göras i maskiner eller anläggningar för torvtillverkning, icke utgöra avgiftspliktig investering.

Brännortvillverkningen är i sig själv så riskfylld och kräver i de flesta fall så dyrbara förberedelsearbeten och maskinanskaffningar att företagaren ikläder sig betydligt större ekonomiska risker än dem, som täckas av de statliga stödåtgärderna. Om företagen härutöver har att räkna med investeringsavgift, som till sin verkan är liktydig med en kostnadsstegring, kommer detta att i hög grad äventyra den uppmuntran till brännortvproduktion, som åsyftats med de föreslagna statliga stödåtgärderna. Den medgivna rätten till avdrag från uppskattad investeringskostnad med 10 000 kronor och befrielsen från investeringsavgift för den del av kostnaderna, som täckes av statligt lån, kommer nämligen icke att få någon större betydelse för brännortvillverkningen, som vid en rationell drift i de flesta fall kräver avsevärt större kapitalinvesteringar. För de personer eller företag, som nu står i begrepp att teckna avtal om brännortvillverkning är därför frågan om investeringsavgift av största intresse och har föranlett förfrågningar hos kommissionen. I anledning härav får kommissionen, som anser det angeläget att besked i frågan kan erhållas redan nu före torvsäsongens början, hemställa om ett uttalande, huruvida investeringar, som till fullföljande av torvproduktionsavtal med kommissionen under innevarande och nästa år göres i maskiner eller anläggningar för brännortvillverkning, är avgiftspliktiga eller icke.»

Då det för oss framstår som synnerligen angeläget att vidtaga alla lämpliga åtgärder för underlättande av torvproduktionen, som utan överdrift torde kunna rubriceras som en verklig beredskapsåtgärd, anser vi att ifrågasvarande anläggningar bör befrias från investeringsavgift. Vid samtal med vederbörande i finansdepartementet har vi emellertid funnit, att detta enligt gällande lagstiftning ej är möjligt. Med hänsyn till sakens vikt anser vi därför, att riksdagen genom särskilt beslut bör bestämma, att anläggningar av nämnda slag skall vara befriade från investeringsavgift.

Av samma skäl anser vi också, att de anläggningar, som utföres för lagring av bränsle av olika slag, kanske främst brännolja och bensin, även skall befrias från investeringsavgift. Dylik lagring synes oss vara en beredskapsåtgärd av första ordningen för att främja en rationell bränsleförsörjning.

Med anledning av vad vi sålunda anfört får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta

a) att maskiner och anläggningar för brännortvillverkning skall vara befriade från investeringsavgift samt

b) att anläggningar för lagring av bränsle skall vara befriade från investeringsavgift.

Stockholm den 22 mars 1952.

Bengt Sjölin.

Carl S:son Schmidt.